

Костянтин Васильович ЗАВГОРОДНІЙ

кандидат економічних наук, ДП «Виробниче об'єднання,
«Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова»
ORCID ID:0000-0002-7953-3971

МЕХАНІЗМ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Завгородній К. В. Механізм інклюзивного розвитку національної економіки. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 1. С. 311 – 318.

Анотація

Вступ. Головною метою інклюзивного розвитку національної економіки є створення справедливого, інклюзивного та стійкого економічного середовища, яке сприятиме зростанню благополуччя всього суспільства, забезпеченню зростання доходів, розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць та зменшенню соціально-економічних нерівностей. Саме тому існує необхідність в обґрунтуванні механізму забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). **Метою статті** є обґрунтування механізму інклюзивного розвитку національної економіки.

Результати. Здійснено обґрунтування механізму інклюзивного розвитку національної економіки. Визначено, що метою інклюзивного розвитку національної економіки є створення таких умов і політик, які сприятимуть забезпеченню рівних можливостей та участі всіх сегментів суспільства в економічних процесах. Визначено, що в основні механізму забезпечення інклюзивного розвитку є забезпечення доступу до ресурсів, послуг і можливостей для всіх громадян, незалежно від їхньої раси, статі, етнічного походження, віку, фізичних здібностей та соціального статусу.

Висновки. Досліджено механізм інклюзивного розвитку національної економіки та визначено його як поліфункціональний регулятор соціально-економічних відносин та взаємодій між урядом, бізнесом, громадськістю, академічною та науковою спільнотою, який базується на принципах справедливості, рівності, відкритості, відповідальної участі та сталості, враховує фактори впливу (соціальні, економічні, політичні, інституціональні, культурні, екологічні, технологічні, глобальні), передбачає інституційно-інфраструктурне, нормативно-законодавче, фінансово-інвестиційне забезпечення та використання сучасних методів вимірювання соціально-економічних показників та здійснення досліджень (в тому числі: моніторинг, бенчмаркінг, соціальний аудит, кореляційний аналіз та виявлення впливу на різні соціальні групи), а також спеціальних політик та інструментів (зокрема: соціальні програми підтримки, заходи економічної інклюзії, доступності освіти та навчання, розвиток транспортної, комунікаційної, енергетичної, соціальної інфраструктури), що забезпечує доступ до ресурсів, послуг і можливостей для всіх громадян, незалежно від їхньої раси, статі, етнічного походження, віку, фізичних здібностей та соціального статусу, а також формує справедливе, всеохоплююче та стале економічне середовище, яке сприятиме зростанню суспільного благополуччя, розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць та зменшенню соціально-економічних нерівностей.

Ключові слова: інклюзивний розвиток, механізм, національна економіка.

Konstantin ZAVGORODNIY

PhD in Economics, State Enterprise "Production Association Southern Machine-Building Plant named after A.M. Makarov"

THE MECHANISM OF INCLUSIVE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY

Zavgorodniy K. The mechanism of inclusive development of the national economy. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022. Volume 7. № 1, pp. 311 – 318.

Abstract

Introduction. The main goal of the inclusive development of the national economy is to create a fair, inclusive, and sustainable economic environment that will contribute to the growth of the well-being of the entire society, ensuring the growth of incomes, the development of entrepreneurship, the creation of new jobs and the reduction of socio-economic inequalities. That is why there is a need to substantiate the mechanism of ensuring the inclusive development of the national economy.

The article's **purpose** is to justify the mechanism of inclusive development of the national economy.

The results. *The mechanism of inclusive development of the national economy was justified. It was determined that the goal of inclusive development of the national economy is to create conditions and policies that will ensure equal opportunities and participation of all segments of society in economic processes. It was determined that the primary mechanism for inclusive development is providing access to resources, services, and opportunities for all citizens, regardless of race, gender, ethnic origin, age, physical abilities, and social status.*

Conclusions. *The mechanism of inclusive development of the national economy was studied and it was defined as a multifunctional regulator of socio-economic relations and interactions between the government, business, the public, the academic and scientific community, which is based on the principles of justice, equality, openness, responsible participation and sustainability, takes into account influencing factors (social, economic, political, institutional, cultural, ecological, technological, global), provides for institutional-infrastructural, regulatory-legislative, financial-investment support and the use of modern methods of measuring socio-economic indicators and conducting research (including: monitoring, benchmarking, social audit, correlational analysis and identification of impact on various social groups), as well as special policies and tools (in particular: social support programs, measures of economic inclusion, accessibility of education and training, development of transport, communication, energy, social infrastructure), which provides access to resources, services and opportunities for all citizens, regardless of their race, gender, ethnic origin, age, physical abilities and social status, and creates a fair, inclusive and sustainable economic environment that will promote the growth of social well-being, the development of entrepreneurship, the creation of new jobs and reduction of socio-economic inequalities.*

Keywords: *inclusive development, mechanism, the national economy.*

JEL classification: O31; L86; Q12

Вступ

Інклюзивна економіка та інклюзивне стале зростання протягом останніх років стали однією із провідних тем у документах міжнародних і наднаціональних організацій (МВФ, ОЕСР, ЄБРР, СБ), а також у наукових дослідженнях окремих зарубіжних і вітчизняних вчених. У літературі точаться гострі дискусії з приводу доцільності та перспектив використання індексу інклюзивного розвитку (ІІР) як альтернативи вже існуючого показника ВВП на душу населення. На нашу думку, якщо ВВП на душу населення дозволяє оцінити лише рівень економічного розвитку країни, то ІІР – це значно ширший за своєю суттю показник, який дозволяє оцінити не лише економічний, а й соціальний рівень розвитку країни. Саме тому очікується, що індекс інклюзивного зростання (ІІР) в найближчий час посяде провідне місце в системі показників оцінки соціально-економічного розвитку країн [1, с. 16]. Саме тому обґрунтування механізму інклюзивного розвитку національної економіки є досить актуальним та важливим.

Дослідженням питання інклюзивного розвитку в економічній системі сьогодні приділяють наукову увагу багато дослідників, а саме Дж. Хоккінс, Амбросов В., Бобух І., Базиліук А., Бронницький А., Іртищева І., Крамаренко І., Жуковська А., Маренич Т., Федулова Л., Решетило В., Столяров В., Полозова Т., Продіус О. та ін. Однак, існує необхідність у дослідженні та обґрунтуванні механізму інклюзивного розвитку національної економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою статті є обґрунтування механізму інклюзивного розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження

Поряд із поняттям інклюзивного розвитку важливим є дослідження та розробка економічних механізмів забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки.

Саму категорію «економічний механізм» трактують по-різному, зокрема визначають її як складну інтегральну систему форм, методів, інструментів та факторів економічної діяльності [3; 4]. Більшість вчених сходяться на думці, що висвітлюючи економічні механізми, доцільно зосередити увагу саме на методах і регулюючих факторах економічної діяльності [5]. А характеризуючи фінансові механізми, доцільно відображати форми і методи створення та використання фінансових ресурсів [6].

Таким чином, існують різні підходи до визначення категорії «економічний механізм», що розширює можливості визначення механізму інклюзивного розвитку

національної економіки, який, на нашу думку має передбачати конкретизовану мету та необхідне забезпечення, в тому числі методичне, враховувати фактори впливу, політики, інструменти та принципи інклюзивного розвитку, базуватися на співпраці між урядом, бізнесом, громадськістю, академічною та науковою спільнотою.

Метою інклюзивного розвитку національної економіки є створення таких умов і політик, які сприятимуть забезпеченню рівних можливостей та участі всіх сегментів суспільства в економічних процесах. Це означає забезпечення доступу до ресурсів, послуг і можливостей для всіх громадян, незалежно від їхньої раси, статі, етнічного походження, віку, фізичних здібностей та соціального статусу. Головною метою є створення справедливого, інклюзивного та стійкого економічного середовища, яке сприятиме зростанню благополуччя всього суспільства, забезпеченню зростання доходів, розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць та зменшенню соціально-економічних нерівностей.

Інклюзивний розвиток національної економіки потребує інституційно-інфраструктурного, нормативно-законодавчого та фінансово-інвестиційного забезпечення.

Основні складові *інституційно-інфраструктурного забезпечення* включають наступні елементи:

1. Юридична система та правовий захист. Наявність ефективної юридичної системи, яка гарантує дотримання прав та свобод громадян, захист власності, договірних зобов'язань і правил підприємницької діяльності. Це включає створення чітких правових рамок, прозорих і прогнозованих правил гри та ефективну систему судочинства.

2. Інституції з підтримки підприємництва. Створення інституційних механізмів, які сприяють підтримці підприємництва та створенню нових бізнесів. Це може включати розробку спеціальних програм підтримки, доступ до фінансування, консультування та навчання для підприємців, спрощення процедур реєстрації бізнесу та отримання ліцензій.

3. Інфраструктура. Наявність якісної та доступної інфраструктури є необхідною умовою для інклюзивного розвитку економіки. Це включає розвиток транспортної мережі, енергетичної інфраструктури, комунікаційних мереж, освітніх і медичних закладів. Доступність і якість інфраструктури впливають на конкурентоспроможність економіки та можливості громадян для розвитку та підтримки підприємництва. Розвиток фізичної та цифрової інфраструктури, яка забезпечує рівний доступ до основних послуг та можливостей, таких як енергія, транспорт, інтернет та інформаційні технології. Це також включає забезпечення доступу до якісних житлових умов, водопостачання, санітарії та інших основних інфраструктурних послуг.

4. Соціальні програми та захист. Розвиток інклюзивної економіки вимагає належного соціального захисту і підтримки усіх верств населення. Це означає наявність ефективних соціальних програм, спрямованих на зменшення нерівностей і виключеності, забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я, житла та соціальних послуг. Також важливим є розвиток системи соціального страхування, яка забезпечує захист населення у випадку безробіття, інвалідності, пенсійного віку та інших життєвих обставин.

5. Інституційна стабільність та прозорість. Для інклюзивного розвитку національної економіки необхідно мати стабільну політичну, економічну та соціальну ситуацію. Інституційна стабільність забезпечує прогнозованість і надійність правил гри, а також довіру інвесторів і підприємців. Прозорість управління та розкриття інформації сприяють зменшенню корупції та підвищенню ефективності діяльності органів влади.

6. Науково-технологічний розвиток. Розвиток інноваційної та науково-технологічної сфери є важливим фактором інклюзивного розвитку національної економіки. Створення сприятливих умов для наукових досліджень, розвитку високотехнологічних галузей та інноваційних стартапів допомагає стимулювати

економічний зріст, підвищувати продуктивність та забезпечувати створення якісних робочих місць.

7. Громадська участь та партнерство. Інклюзивний розвиток національної економіки передбачає активну участь громадськості, громадських організацій та приватного сектору в процесі прийняття рішень та розробці політик. Розвиток партнерства між державним сектором, бізнесом та громадськістю сприяє вирішенню суспільних проблем та забезпеченню універсального доступу до можливостей розвитку.

Ці складові інституційно-інфраструктурного забезпечення повинні бути спрямовані на активне включення всіх соціальних груп, зокрема жінок, молоді, людей з інвалідністю та інших вразливих категорій населення. Вони повинні стимулювати забезпечення рівних можливостей для всіх громадян та сприяти їхньому соціальному та економічному розвитку. Таке забезпечення та підтримка є необхідними для стабільності, рівноваги і справедливості в суспільстві, а також для створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та росту національної економіки.

Нормативно-законодавче забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки включає прийняття та реалізацію законів, норм, правил і політик, спрямованих на створення сприятливого середовища для інклюзивного розвитку. Основна мета нормативного забезпечення полягає в створенні правового фундаменту, який забезпечує рівні можливості, захист прав та інтересів всіх громадян, незалежно від їхньої соціальної, економічної, гендерної, етнічної чи іншої приналежності. Основні елементи *нормативно-законодавчого забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки* включають:

1. Законодавство про захист прав людини. Ефективне законодавство, яке гарантує захист прав і свобод громадян, зокрема недискримінацію, рівні можливості, права жінок, людей з інвалідністю та інших вразливих груп. Це включає закони про рівність, антидискримінацію, працю, освіту, доступ до послуг тощо.

2. Фінансове законодавство. Нормативне регулювання фінансової системи, банківської сфери, інвестиційного клімату та фінансової стабільності. Це включає законодавство про банки, фінансові ринки, оподаткування, залучення інвестицій та інші фінансові інструменти.

3. Правове регулювання підприємництва. Закони та положення, що регулюють діяльність підприємств, підтримку малого та середнього бізнесу, інноваційну діяльність, експортно-імпорتنі процедури. Це включає створення сприятливого підприємницького клімату, спрощення бюрократичних процедур, захист прав власності, розвиток конкуренції та стимулювання інноваційного підприємництва.

4. Законодавство про соціальний захист. Правові акти, що регулюють соціальний захист, соціальне страхування, пенсійну систему, медичне обслуговування, соціальні послуги та інші аспекти соціального благополуччя населення. Це включає заходи щодо забезпечення соціальної справедливості, доступу до якісних соціальних послуг та захисту вразливих груп населення.

Ефективне нормативно-законодавче забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки є важливою передумовою для створення сприятливого середовища, в якому кожен громадянин має можливість розвиватися та брати участь у економічному процесі. Воно сприяє забезпеченню рівних можливостей, захисту прав та інтересів громадян, стимулює підприємництво, інвестиції та розвиток соціально відповідального бізнесу.

Фінансово-інвестиційне забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки є ключовим аспектом забезпечення сталості та успіху цього процесу. Це включає розробку та реалізацію фінансових стратегій, механізмів та інструментів, спрямованих на залучення необхідних ресурсів та їх раціональне використання з метою досягнення інклюзивного розвитку. Основні елементи фінансово-інвестиційного забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки включають:

---

1. Публічні інвестиції. Держава має встановлювати пріоритети і напрямки інвестицій з урахуванням інклюзивних цілей. Це може включати інфраструктурні проекти, розвиток освіти та науки, підтримку соціальних програм та інші напрями, спрямовані на забезпечення рівних можливостей для всіх громадян.

2. Приватні інвестиції. Створення сприятливого інвестиційного клімату та підтримка приватного сектору є важливими факторами інклюзивного розвитку. Для цього необхідно забезпечити стабільність правового середовища, прозорість бізнес-процесів, зменшення бюрократичних перешкод та надання підтримки підприємствам.

3. Розвиток фінансової системи. Забезпечення доступу до фінансових послуг для всіх верств населення є важливою передумовою інклюзивного розвитку. Це включає розвиток мікрофінансових установ, розширення мережі банківських послуг, підтримку розвитку кредитних кооперативів та інших фінансових установ.

4. Розвиток інвестиційних інструментів. Для прискорення інклюзивного розвитку національної економіки необхідно створити та розвивати інвестиційні інструменти, які сприятимуть залученню капіталу в сектори, що мають потенціал для соціального та економічного розвитку. Це можуть бути спеціальні фонди, інфраструктурні проекти, грантові програми, інвестиційні стимули та інші фінансові механізми.

Фінансово-інвестиційне забезпечення інклюзивного розвитку також передбачає залучення міжнародного фінансового співробітництва, включаючи міжнародні кредитні установи, програми технічної допомоги та інші ресурси. Крім того, створення сприятливого інвестиційного клімату та розвиток фінансової освіти для населення також є важливими компонентами фінансово-інвестиційного забезпечення інклюзивного розвитку.

Загальна мета фінансово-інвестиційного забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки полягає в створенні умов для сталого економічного зростання, соціальної справедливості та підвищення якості життя всіх громадян. Це вимагає ефективного використання фінансових ресурсів, розвитку інвестиційного потенціалу, створення сприятливого інвестиційного середовища та забезпечення рівних можливостей для всіх верств населення.

Методи забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки, мають базуватися на використанні структурних елементів системи показників соціально-економічного розвитку України у вимірах інклюзії, а саме, показників, що характеризують: природньо-географічний потенціал та політико-історичні передумови інклюзивного розвитку, населення та умови його життя, освіти, охорону здоров'я та соціальний захист, культуру, відпочинок та туризм, навколишнє середовище, економічну сферу (ВВП, промисловість, сільське господарство, будівництво, транспорт, зовнішньоекономічна діяльність, внутрішня торгівля, діяльність підприємств), науку та інновації. Методи забезпечення інклюзивного розвитку національної економіки повинні бути спрямовані на створення сприятливого регуляторного середовища, розвиток людського капіталу, створення інклюзивної інфраструктури та розширення соціального захисту.

Політики та інструменти інклюзивного розвитку включають широкий спектр заходів та стратегій, спрямованих на створення рівних можливостей, зменшення нерівності та забезпечення участі всіх груп населення у соціально-економічному процесі. Можливо виділити:

1. Соціальні програми та підтримка, що включають програми соціального захисту, соціальне страхування, мінімальні соціальні стандарти, підтримку вразливих груп населення, доступ до освіти, охорони здоров'я та житла. Ці політики спрямовані на забезпечення базових потреб і покращення життя найбільш вразливих груп населення.

2. Економічна інклюзія, що включає заходи для забезпечення доступу до робочих місць, підприємництва та економічних можливостей для всіх груп населення, зокрема жінок, молоді, інвалідів та етнічних меншин. Це може включати створення програм

підтримки малих та середніх підприємств, підтримку самозайнятих осіб, забезпечення доступу до фінансових послуг та технологій.

3. Освіта та навчання, які забезпечують доступність та якість освіти для всіх груп населення, включаючи дітей з інвалідністю, молодь з маргіналізованих середовищ та дорослих. Це може включати розширення дошкільної освіти, покращення доступу до вищої освіти, професійного навчання та перекваліфікації.

4. Розвиток інфраструктури, що передбачає створення та покращення транспортної, комунікаційної, енергетичної, соціальної інфраструктури. Розвиток транспортної інфраструктури, забезпечення доступу до якісного транспорту, включаючи громадський транспорт, дороги та залізниці, що дозволяє людям з різних соціальних груп дістатися до робочих місць, освітніх закладів та медичних установ, сприяє розвитку економічних центрів та покращенню якості життя. Розвиток комунікаційної інфраструктури, забезпечення доступу до швидкого та надійного Інтернету, телефонного зв'язку та інших комунікаційних послуг, що сприяє інформаційній доступності, електронній комерції та розвитку цифрової економіки, що забезпечує більше можливостей для всіх груп населення. Розвиток енергетичної інфраструктури, забезпечення доступу до надійного та доступного енергетичного сектору, включаючи електроенергію та інші джерела енергії, що стимулює розвиток промисловості, підприємництва та покращує якість життя громадян. Розвиток соціальної інфраструктури, створення та покращення інфраструктури для забезпечення соціальних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, культура, спорт та рекреація, що включає будівництво та ремонт медичних закладів, шкіл, бібліотек, спортивних майданчиків та інших соціальних об'єктів, які покращують якість життя населення.

При розробці механізму інклюзивного розвитку національної економіки необхідно враховувати різноманітні *фактори впливу, які можливо розділити на групи:*

1. Соціальні фактори. Варто враховувати різні соціальні групи населення, їхні потреби, інтереси та вразливість. Це можуть бути жінки, молодь, люди з інвалідністю, етнічні меншини тощо. Розуміння соціальних диспаратів та врахування потреб цих груп є ключовим для створення інклюзивного середовища.

2. Економічні фактори. Економічний контекст, такий як структура господарства, рівень розвитку, наявність ринків праці та інвестицій, також має вплив на механізм інклюзивного розвитку. Для досягнення інклюзивного розвитку необхідно стимулювати підприємництво, забезпечити робочі місця, підтримувати малі та середні підприємства, сприяти розвитку секторів з високою працевлаштованістю.

3. Політичні фактори. Політичний контекст, такий як стабільність політичної системи, політична воля, легітимність влади та політичні реформи, також має значення. Політична підтримка та прийняття необхідних політик та законів сприяють створенню умов для інклюзивного розвитку.

4. Інституціональні фактори. Роль інституцій, таких як урядові органи, міжнародні організації, громадські організації та інші актори, важлива для успішного впровадження механізму інклюзивного розвитку національної економіки.

5. Культурні фактори. Культурний контекст, включаючи цінності, переконання, норми і традиції, також має вплив на механізм інклюзивного розвитку. Розуміння і врахування культурних особливостей різних груп населення допомагає створювати інклюзивну атмосферу, сприятливу для всіх.

6. Екологічні фактори. Забезпечення сталого розвитку і охорони довкілля є важливою складовою інклюзивного розвитку. Необхідно враховувати екологічні вимоги, забезпечувати доступ до чистих ресурсів, зменшувати негативний вплив на природне середовище та забезпечувати екологічну сталість.

7. Технологічні фактори. Впровадження інновацій та використання новітніх технологій можуть мати значний вплив на інклюзивний розвиток. Забезпечення доступу до інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток цифрової інфраструктури створюють нові можливості для участі в економічному процесі.

---

8. Міжнародні фактори. Глобальні тенденції, міжнародна співпраця та підтримка також впливають на механізм інклюзивного розвитку. Співпраця з міжнародними організаціями, обмін досвідом та технологіями, отримання фінансової підтримки можуть сприяти успіху інклюзивних програм і проєктів.

Врахування цих факторів допоможе створити ефективний інклюзивний механізм, який враховуватиме потреби та можливості всіх груп населення і сприятиме сталому і справедливому розвитку національної економіки. Комплексний підхід до цих факторів дозволить досягти більш високого рівня інклюзивного розвитку і створити справедливу та стійку економічну систему. Важливо враховувати ці фактори при формулюванні політик, розробці програм та проєктів, а також при впровадженні відповідних механізмів контролю та оцінки результатів для забезпечення сталого прогресу в напрямі інклюзивного розвитку.

Механізм інклюзивного розвитку національної економіки передбачає комплексну взаємодію між урядом, бізнесом, громадськістю та академічною громадськістю на засадах *справедливості, рівності, відкритості, відповідальної участі, сталості* та виконання ряду важливих функцій, серед яких:

1. Забезпечення рівних можливостей: Механізм інклюзивного розвитку спрямований на забезпечення рівних можливостей для всіх груп населення. Це включає забезпечення доступу до освіти, робочих місць, фінансових послуг та інших ресурсів, необхідних для економічного самовизначення та успіху.

2. Зменшення нерівностей: Механізм інклюзивного розвитку спрямований на зменшення економічних, соціальних та гендерних нерівностей. Він працює на створення умов, які сприяють зростанню доходів, покращенню якості життя та забезпеченню соціального захисту для всіх груп населення.

3. Залучення вразливих груп: Механізм інклюзивного розвитку спрямований на залучення вразливих груп населення, таких як жінки, молодь, інваліди та етнічні меншини. Він покликаний створювати умови, які сприяють їхній активній участі в економічному процесі та покращенню їхнього соціально-економічного становища.

4. Підтримка сталого розвитку: Механізм інклюзивного розвитку національної економіки має також за мету забезпечення сталого розвитку. Це означає збалансований розвиток економіки, збереження природних ресурсів, охорону довкілля та сприяння сталому зростанню, що задовольняє потреби сучасного покоління, не шкодячи майбутнім поколінням.

Ці функції взаємопов'язані і взаємодоповнюють одна одну, створюючи комплексний механізм, який сприяє інклюзивному розвитку національної економіки. Взаємопов'язаність цих функцій забезпечує ефективне функціонування механізму та досягнення його головної мети – забезпечення стійкого і справедливого економічного зростання, включаючи всі соціальні групи та регіони, та зменшення нерівностей.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Досліджено механізм інклюзивного розвитку національної економіки та визначено його, як поліфункціональний регулятор соціально-економічних відносин та взаємодій між урядом, бізнесом, громадськістю, академічною та науковою спільнотою, який базується на принципах справедливості, рівності, відкритості, відповідальної участі та сталості, враховує фактори впливу (соціальні, економічні, політичні, інституціональні, культурні, екологічні, технологічні, глобальні), передбачає інституційно-інфраструктурне, нормативно-законодавче, фінансово-інвестиційне забезпечення та використання сучасних методів вимірювання соціально-економічних показників та здійснення досліджень (в тому числі: моніторинг, бенчмаркінг, соціальний аудит, кореляційний аналіз та виявлення впливу на різні соціальні групи), а також спеціальних політик та інструментів (зокрема: соціальні програми підтримки, заходи економічної інклюзії, доступності освіти та навчання, розвиток транспортної, комунікаційної, енергетичної, соціальної інфраструктури), що забезпечує доступ до ресурсів, послуг і можливостей для всіх громадян, незалежно від їхньої раси, статі,

---

етнічного походження, віку, фізичних здібностей та соціального статусу, а також формує справедливе, всеохоплююче та стале економічне середовище, яке сприятиме зростанню суспільного благополуччя, розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць та зменшенню соціально-економічних нерівностей.

Список літератури

1. Жуковська А. Інклюзивний підхід до розвитку економіки: генезис виникнення та основні положення. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. № 2. с.7-23.
2. Irtyshcheva I., Pavlenko O., Boiko Y., Stehnei M., Kramarenko I., Hryshyna N., Ishchenko O. Evaluation of efficiency of regional public governance in the context of achieving goals of sustainable development. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2022. Vol. 44. Issue 4. pp.497–505.
3. Амбросов В.Я., Маренич Т.Г. Наукові положення удосконалення економічного і господарського механізмів розвитку сільського господарства *Економіка АПК*. 2005. № 10. с.14.
4. Полозова Т.В., Овсюченко Ю.В. Сутність організаційно-економічного механізму функціонування підприємств промисловості. *Вісник МСУ*. 2005. Том VIII. №1-2. с.63-65.
5. Столяров В., Васечко Л. Экономический механизм социального страхования. URL: <http://efaculty.kiev.ua/analytics/str/3>.
6. Фінансовий механізм. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_механізм.
7. Kramarenko I., Irtyshcheva I., Stehnei M. Socio-economic development in conditions of digital transformations: regional features, strategic analysis, and prospects. *7th International Conference on Mathematics and Computers in Sciences and Industry (MCSI)*. 2022. pp. 175–182.
8. Nadtochiy I., Irtyshcheva I., Krylenko V. et al. Economic Diagnostics of Territorial Development: National Dimension and Experience of EU Countries. *WSEAS Transactions on Environment and Development*. 2022. pp. 486–495.
9. Irtyshcheva I., et al. Environmental Security of Territories: Challenges of Today and Guidelines for Strengthening in War. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2022. Vol. XIII. № 5(61). pp.1229–1239. DOI:10.14505/jemt.v13.5(61).01.

References

1. Zhukovska, A. (2019). «Inclusive approach to economic development: genesis and main provisions». *Visnyk Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*. no 2, pp.7-23.
2. Irtyshcheva, I., Pavlenko, O., Boiko, Y., Stehnei, M., Kramarenko, I., Hryshyna, N., Ishchenko, O. (2022). «Evaluation of efficiency of regional public governance in the context of achieving goals of sustainable development». *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 44. Issue 4. pp.497-505.
3. Ambrosov, V.Ya., Marenich, T.G. (2005). «Scientific principles of improvement of economic and economic mechanisms of agricultural development». *Ekonomika APK*. no 10. pp.14.
4. Polozova, T.V. Ovsyuchenko, Yu.V. (2005). «The essence of the organizational and economic mechanism of the functioning of industrial enterprise». *Vesntnik VSU*. Vol. VIII, no 1-2. pp63-65.
5. Stolyarov, V., Vasechko, L. Ekonomicheskyj mekhanizm sotsyal'noho strakhovanyia. [The economic mechanism of social insurance]. Available at: <http://efaculty.kiev.ua/analytics/str/3>.
6. Finansovyj mekhanizm. Vikipediia. Vil'na entsyklopediia. [Financial mechanism. Wikipedia. Free encyclopedia]. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_механізм.
7. Kramarenko, I., Irtyshcheva, I., Stehnei, M. (2022). «Socio-economic development in conditions of digital transformations: regional features, strategic analysis, and prospects». *7th International Conference on Mathematics and Computers in Sciences and Industry (MCSI)*. pp.175-182.
8. Nadtochiy, I., Irtyshcheva, I., Krylenko, V. (2022). «Economic Diagnostics of Territorial Development: National Dimension and Experience of EU Countries». *WSEAS Transactions on Environment and Development*. pp.486-495.
9. Irtyshcheva, I. (2022). «Environmental Security of Territories: Challenges of Today and Guidelines for Strengthening in War». *Journal of Environmental Management and Tourism*. Vol. XIII, no 5(61). pp.1229-1239. DOI:10.14505/jemt.v13.5(61).01.

Стаття надійшла до редакції 05.01.2022 р.